

อนูรัตน์ ศรีสุระ 2550: วิธีการจัดการดินและพืชเพื่อป้องกันการเกิดภัยการดินในพื้นที่
ปลูกมันสำปะหลัง: กรณีศึกษา โครงการหมู่บ้านมันสำปะหลังพัฒนา จังหวัดนครราชสีมา
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่าง
ยั่งยืน) สาขาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โครงการสห
วิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประชานกรรมการที่ปรึกษา: ศาสตราจารย์เกียรติคุณ
ปิยะ ดวงพัตรา, Ph.D. 140 หน้า

การวิจัยเชิงสำรวจได้มีการดำเนินการในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2548 โดยการสัมภาษณ์
เกษตรกรที่ร่วมและไม่ร่วมโครงการหมู่บ้านมันสำปะหลังพัฒนา ในอำเภอด่านขุนทด เสิงสา
เทพารักษ์ และครบุรี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 180 และ 120 รายตามลำดับ และผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องจากองค์กรภาครัฐและเอกชนต่างๆ จำนวน 24 ราย วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยก็เพื่อ
ศึกษาวิธีการจัดการดินและพืชเพื่อป้องกันการเกิดภัยการดินในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของ
เกษตรกรที่ร่วมและไม่ร่วมโครงการหมู่บ้านมันสำปะหลังพัฒนา และรวมทั้งข้อคิดเห็นของ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการหมู่บ้านมันสำปะหลังพัฒนา มีผลอย่างสำคัญ
ที่ทำให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังโดยใช้วิธีการจัดการดินและพืชที่เหมาะสมกว่า หรือมีการปฏิบัติ
มากกว่าเกษตรกรที่ไม่ร่วมโครงการฯ ทั้งนี้เพราะเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ ได้รับการสนับสนุน
จากองค์กรภาครัฐมากกว่า ทั้งทางด้านความรู้ต่างๆ จากการฝึกอบรม การศึกษาดูงานและอื่นๆ
โดยเฉพาะวิธีการจัดการดินและพืชและปัจจัยการผลิต ซึ่งวิธีการจัดการดินและพืชที่เกษตรกร
ยอมรับว่าเหมาะสมหรือนำไปปฏิบัติกันมากก็คือ การปลูกหญ้าแฝก การเตรียมดินโดยการไถ
ขวางแนวลาดชันของพื้นที่ การปลูกพืชปุ๋ยสด และการปลูกมันสำปะหลังระยะชิด ส่วนปัญหา
และอุปสรรคที่สำคัญในทางปฏิบัติในการนำวิธีการจัดการดินและพืชไปปฏิบัติ คือ การปลูก
หญ้าแฝกไม่มีรายได้ การปลูกพืชแถบที่ไม่ใช่แฝกไม่มีรายได้ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดมีไม่เพียงพอ
ต่อความต้องการของเกษตรกร ค่าจ้างแรงงานมีราคาแพง นอกจากนั้น การเกิดภัยการดินทำให้
มันสำปะหลังให้ผลผลิตลดลง เกิดการสูญเสียหน้าดิน และทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำลง
ซึ่งสำหรับการแนะนำเพื่อให้เกษตรกรเลือกใช้วิธีการจัดการดินและพืชวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่
เหมาะสมนั้น ควรแนะนำให้เกษตรกรพิจารณาถึงปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยที่
เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

Anurat Srisura 2007: Methods of Soil and Crop Management for Soil Erosion Control of Cassava Field: A Case Study of Cassava Development Village Project Nakhonratchasima Province. Master of Science (Sustainable Land Use and Natural Resource Management), Major Field: Sustainable Land Use and Natural Resource Management, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Professor (Emeritus) Piya Duangpatra, Ph.D. 140 pages.

During the years 2004-2005, an investigation was carried out by interviewing 180 and 120 of representative farmers who have had been participated (PF) and had not been participated (NPF) respectively in the Cassava Development Village Project (CDVP) in Darnkuntod, Serngsarng, Teparak and Khonburi districts, Nakhonratchasima province. Moreover, 24 other stakeholders were also enquired for their pertinent views. The main objective of the task was to study on the farmers' adoption of the soil and plant management practices for controlling erosion in cassava fields of the two groups of farmers (PF and NPF) under studied.

Overall, as compared to the NPF, the involvement of the PF in the CDVP activities had markedly induced them to adopt the plant and soil management methods in more intensive and appropriate ways to control erosion than those of the NPF. The plausible reasons which entailing this comprise the earnestly and continuously support and encouragement from the government particularly the acquisition of the pertinent knowledges on how to effectively manage the cassava plant and soils by ways of organizing relevant short term training, study tours and by putting up cassava demonstration plots and others.

Obviously, some of the highly accepted plant and soil management methods for controlling erosion of the PF were: growing vetiver grass (VG), plough the uneven land against the slope, using the green manure crops and by planting at closed spacing. Apparently, the main causes which normally hindered farmers' adoption were the lacking of income from either VG or some other hedged row plants, insufficient green manure seed for farmers' needs and high cost of labor wages. Besides, the occurrence of soil erosion also brought about low cassava yield, causing steadily loss of surface soil mass and consequently depleting the fertility of the soils substantially. Basically, the recommendations for farmers' considerations to properly use any soil and plant management method should be embraced also the socio-economic, natural resources and the environmental factors.